

Uitvoeringsplan Dementie
De mens in dementie zien
2025-2028

Bestuurlijk opdrachtgever: Peter de Vrij

Inhoud

1. Inleiding en doelgroep.....	3
1.1 Dementie.....	3
1.2 Hoe ziet de doelgroep dementie er in Den Helder uit?.....	3
2. Den Helder als dementievriendelijke stad.....	4
2.1 Doelstelling van het uitvoeringsplan.....	4
2.2 Wettelijke kaders.....	4
2.3 Samenwerking in de keten.....	5
2.4 Keurmerk dementievriendelijke gemeente.....	5
3. Uitwerking uitvoeringsplan naar doelstellingen.....	7
3.1. Lokale samenleving.....	7
3.2. Thema informatievoorziening.....	9
3.3. Thema maatwerk.....	11
4. Evaluatie.....	12
Bijlage 1: Dementiescan 2023.....	14
Bijlage 2: Schema van thema's met bijbehorende doelstellingen.....	15
Bronnen.....	17

1. Inleiding en doelgroep

1.1 Dementie

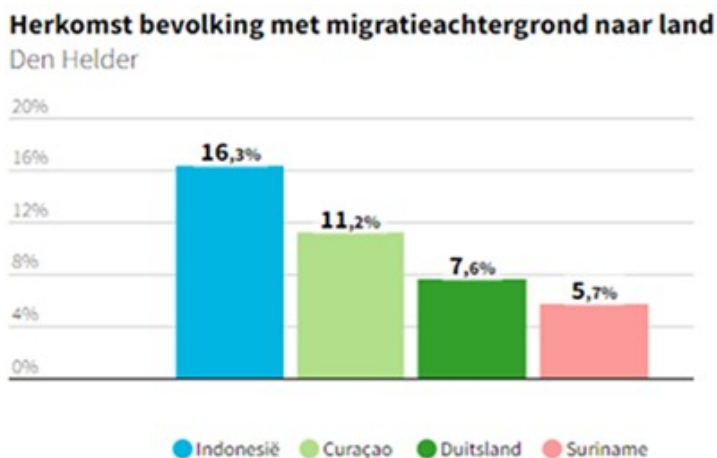
Dementie is een verzamelnaam voor meer dan 50 verschillende ziektes die ingrijpende en onomkeerbare invloed hebben op de hersenwerking van een persoon. Door verlies van hersenfuncties en/of aanverwante complicaties is iemand met dementie op den duur vrijwel geheel of volledig aangewezen op hulp en ondersteuning. De ziekte heeft de dood tot gevolg. Op de ranglijst van de VGZ staat dementie met stip op nummer 1 als meest voorkomende doodsoorzaakⁱ. De ziekte van Alzheimer is binnen dementie het meest bekend en komt met ruim 70% het meeste voor.

Dementie wordt het meest gediagnosticeerd bij inwoners vanaf 75 jaar. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde neemt het aandeel verwachte 75+'ers in Den Helder in 2050 sterker toeⁱⁱ. De prognoseⁱⁱⁱ laat zien dat het aantal mensen dat dementie krijgt in de komende jaren zal toenemen. Tegelijkertijd met deze toenemende zorgbehoefte zal de beroepsbevolking afnemen, wat meer druk geeft bij de mantelzorgers en zal leiden tot hogere uitgaven van de gemeente (en WLZ en zorgverzekeraars) in zorgkosten^{iv}.

1.2 Hoe ziet de doelgroep dementie er in Den Helder uit?

De meest voorkomende doelgroep waar dementie wordt vastgesteld, zijn senioren. Dementie wordt iets vaker vastgesteld bij vrouwen dan bij mannen, mede doordat vrouwen gemiddeld ouder worden. Ongeveer 25% van de mensen boven de 80 jaar heeft dementie en bij mensen boven de 90 jaar loopt het risico op dementie op tot ruim 40%^v. Ongeveer de helft van de mensen in Den Helder met een diagnose dementie heeft minimaal één maatwerkproduct vanuit de Wet Maatschappelijke Opvang (Wmo)^{vi}.

Hoewel dementie vaker voorkomt bij mensen van hogere leeftijd, krijgt ook mensen onder de 65 jaar ermee te maken. In Den Helder krijgt 6% van de mensen met dementie, wat neerkomt op minimaal 60 inwoners, voor hun 65e jaar de diagnose dementie. Voor hen en hun omgeving spelen andere vragen dan bij ouderen, zoals over werk, het gezin of het kunnen betalen van de hypotheek.

Bron: CBS | 2024

En ook het type ontmoetingsgroep waar je je thuis voelt kan verschillen met de ontmoetingsgroepen die er zijn.

In Den Helder is 22,9% van de inwoners afkomstig uit een migratie-achtergrond. Binnen deze groep inwoners met een migratie-achtergrond zijn vier landen van herkomst het meest vertegenwoordigd. Gezamenlijk opgeteld maken deze vier landen van herkomst 40% uit van de inwoners met een migratie achtergrond.

Belangrijk is dat niet alle mensen met dementie worden gediagnosticeerd. Schattingen over het aantal mensen (nog) zonder diagnose dementie variëren van 30% tot 43%. Dit cijfer is ten opzichte van het aantal mensen dat een diagnose heeft. In Den Helder zijn er ingeschat 1200 inwoners met dementie^{vii}.

Een bekende uitspraak van Alzheimer Nederland is “Hij lijdt aan dementie, en zij heeft het”, bedoelend dat niet alleen de persoon met de diagnose wordt getroffen, maar dat voor iemand zorgen met dementie veel vraagt van families en mantelzorgers. Van de mensen met een diagnose wordt het merendeel ondersteund door mantelzorg en hulp en zorg aan huis. In Den Helder wonen iets meer dan 300 mensen met dementie in een zorginstelling^{viii}. Mantelzorgers ervaren een zware last, zowel fysiek als mentaal.

2. Den Helder als dementievriendelijke stad

2.1 Doelstelling van het uitvoeringsplan

Dementie heeft grote impact op inwoners van onze gemeente. De gemeente Den Helder streeft naar een dementievriendelijke stad, waarin mensen met dementie en hun naasten naar eigen wens en vermogen actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Dit vraagt om een leefomgeving waarin begrip, toegankelijkheid en passende ondersteuning onderdeel zijn van de mogelijkheden, en waar welzijnsorganisaties en wijksteunpunten drempelarm en dichtbij zijn.

Uitgangspunt hierbij is dat de inwoner zo lang mogelijk zo thuis mogelijk blijft wonen en dat diegene de eigen kracht en mogelijkheden benut. Steun komt op maat, waarbij welzijnshulp gezien wordt als een belangrijke schakel in de hulpverlening. De persoon met dementie, of wanneer dat niet mogelijk is, diens naaste voert de regie.

2.2 Wettelijke kaders

In Den Helder zijn er al veel manieren waarop waar kwetsbare inwoners ondersteund worden, hieronder ook mensen met dementie. Dit uitvoeringsplan is bedoeld om de het beleid op dementie aan te scherpen en toekomstbestendig te maken. Er is voor kwetsbare inwoners, waaronder mensen met dementie al een basis in beleid. De verbanden met bestaand beleid en beleidsuitvoering worden benoemd. Waar er aanvullingen kunnen worden gedaan specifiek voor de doelgroep dementie, zijn deze in dit uitvoeringsplan opgenomen. Ook wordt toegelicht wat er in de periode 2023 - 2025 al is ondernomen voor mensen met dementie en hun naasten.

Zowel lokaal, regionaal, als landelijk worden zowel het streven van de gemeente als de uitgangspunten bekrachtigd in het Richtinggevende kader Toegang, lokale teams en integrale dienstverlening^{ix}, het hoofdpijnenakkoord Ouderenzorg 2025-2028^x, de Wet maatschappelijke ondersteuning^{xi}, het programma Langer Thuis^{xii} en de Nationale Dementiestrategie 2021-2030^{xiii}, het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord 2025-2028^{xiv}, de Regiovisie Sociaal Domein^{xv}, het Vrijwilligerspunt Noordkop (voorheen Noordkop Voor elkaar, ten behoeve van Positieve gezondheid^{xvi}), van Vergrijzing naar Vernieuwing en het regioplan van het Integraal Zorgakkoord^{xvii}. Het streven om alle inwoners volwaardig mee te laten doen in de maatschappij wordt verder lokaal uitgewerkt in onder andere het coalitieakkoord^{xviii}, de Lokale Inclusie Agenda 2024-2026^{xix} en het beleidsplan schulddienstverlening 2025-2028^{xx}.

Met het benutten van de wijkteams in de wijksteunpunten en outreachend werken wordt er ingezet op een zo laagdrempelig mogelijke toegang tot hulp en ondersteuning vanuit de gemeente. Via de subsidieregeling sociaal domein^{xxi} stimuleert en ondersteunt de gemeente welzijnsactiviteiten voor zowel de persoon met dementie als hun mantelzorger.

2.3 Samenwerking in de keten

Belangrijk is een efficiënte en bestendige samenwerking met ketenpartners. Voor de totstandkoming van dit beleidsstuk is advies en feedback gezocht van onder andere ervaringsdeskundigen, de adviesraad Sociaal Domein en welzijns- en zorgorganisaties. Voor de praktische uitvoerbaarheid van het beleid zijn de organisaties beschikbaar om in werkgroepverband samen te blijven komen, zodat ontwikkelingen en knelpunten gezamenlijk besproken en uitgewerkt kunnen worden.

2.4 Keurmerk dementievriendelijke gemeente

In 2017 heeft de gemeente Den Helder het keurmerk Dementievriendelijke Gemeente ontvangen. Dit is een certificaat dat periodiek vernieuwd dient te worden. In dit keurmerk vindt de gemeente Den Helder een meetstandaard voor de vereiste kwaliteit van de beleidsvoering op het thema Dementie. Om het keurmerk te verdienen en te behouden moet een gemeente, onder andere, op ten minste vier van de acht thema's op of boven het landelijk gemiddelde scoren op de dementiescan^{xxii}. In november 2023 is door Alzheimer Nederland de dementiescan opnieuw afgenomen. Zie voor de resultaten hiervan bijlage 1 van dit uitvoeringsplan.

De gemeente Den Helder scoort op een viertal onderdelen hoger dan het landelijk gemiddelde. De gemeente scoort met name positief op het bieden van dagactiviteiten en respijtzorg, de ondersteuning aan mantelzorgers en de kennis over de omvang van dementie in onze gemeente.

Er zijn een aantal gerichte aanbevelingen gegeven aan de gemeente Den Helder. Noot hierbij is dat de gemeente voor het onderdeel wonen met dementie iets boven het landelijk gemiddelde scoort. Het landelijk gemiddelde is echter laag, waardoor het een landelijke aanbeveling is voor alle gemeenten om hier sterker op te ontwikkelen. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Het opstellen van integraal dementiebeleid en planmatigheid in de gemeentelijke aanpak
- Het opnemen van dementievriendelijk wonen in de (regionale) woon- en zorgvisie
- Het vergroten van deskundigheid over dementie bij professionals en betrokkenen
- Het verbeteren van structuur en afstemming

De aanbevelingen die uit de scan voortkwamen, zijn na het ontvangen van de resultaten meegenomen in de werkpraktijk en verder verwerkt in de actiepunten van dit uitvoeringsplan.

Aanbevelingen over dementievriendelijk wonen en opstellen integraal beleid

Ten tijde van het afnemen van de dementiescan scoorde de gemeente laag omdat in beleid de doelgroep kwetsbare inwoners werd benoemd, zonder expliciet te maken dat hieronder ook de doelgroep ‘mensen met dementie’ werd gerekend. Sindsdien is de doelgroep explicieter onder de aandacht.

In de bestaande woon-zorg visie is aandacht voor kwetsbare ouderen en zo lang mogelijk zelfstandig wonen^{xxiii}. In de komende woon-zorg visie (2026) wordt de wens voor meer dementievriendelijke woningen expliciet verwerkt. Er is aandacht voor kwetsbare inwoners in het inclusiebeleid^{xxiv} en in het komende gezondheidsbeleid wordt het belang van bewegen en mentale stimulatie voor het vertragen van dementie gezien. Wijk- en buurtgericht werken is al langere tijd een speerpunt van de gemeente^{xxv}, en is voor langer zelfstandig wonen cruciaal. We bouwen verder aan een toegankelijk lokaal team dat tijdig kwetsbare ouderen signaleert en ondersteunt.

Aanbevelingen over deskundigheidsbevordering en samenwerking

In Den Helder is inmiddels meer uitvoering gegeven aan het werken in wijkteams, samen met vijf welzijnorganisaties. Medewerkers van de Wijksteunpunten en Integrale Toegang doen een brede uitvraag in de intake, waardoor zij tijdens gesprekken met inwoners de ondersteuningswens in kaart kunnen brengen en informatie kunnen bieden. Om ervoor te zorgen dat de medewerkers van de gemeente ingespeeld zijn op signalen van dementie en daaraan gerelateerde ondersteuningsbehoeften krijgen alle medewerkers met klantcontact in het Sociaal Domein in 2025 een training van Stichting Geriant. Ook de vrijwilligers op de wijksteunpunten nemen deel aan deze training. En er is in september 2025 een informatieve bijeenkomst georganiseerd voor college- en raadsleden.

Via het gemeentelijke intranet is ter verdieping informatie gedeeld over online trainingen van Samen Dementievriendelijk^{xxvi} en de videoleerlijn van Stichting Pelita Zorg over cultuursensitieve zorg, waarin dementie een belangrijke rol speelt^{xxvii}.

Er zijn al geruime tijd Wmo-consulenten actief verbonden aan de casemanagers van Stichting Geriant, waardoor maatwerkvoorzieningen voor mensen met dementie in de meeste situaties binnen een week na melding gestart kunnen worden.

De gemeente benut meer mogelijkheden om dementie onder de aandacht te brengen. Zo organiseert de gemeente samen met Team Sportservice een herinneringenloop in de week voorafgaande aan Wereld Alzheimer Dag.

En tenslotte zijn betrokken organisaties, te weten het Odensehuis; Stichting Geriant; Stichting Alzheimer Nederland; Zorggroep Tellus, het Mantelzorgcentrum, Wonen Plus Welzijn, Mee & De Wering, het Internationaal Vrouwen Centrum, Stichting Pelita, Omring, Dagelijks Leven (Houwinghuis), Team Sportservice uitgenodigd om in het afgelopen jaar actief input te leveren op het voorliggende uitvoeringsplan. Deze gezamenlijke aanpak heeft geleid tot meerdere sessies over het uitvoeringsplan, met als resultaat een breed gedragen uitvoeringsplan én een versterkte onderlinge samenwerking.

3. Uitwerking uitvoeringsplan naar doelstellingen

Voor de uitwerking van dit plan zijn doelstellingen geschreven. Een schematisch overzicht hiervan is opgenomen in bijlage 2. Het eerste thema, de lokale samenleving beschrijft doelstellingen die een breed belang dienen en is vooral preventief en inclusief van aard. Daarna komen de thema's *informatievoorziening* en *maatwerk*, waarin de doelstellingen zijn uitgesplitst naar de ontwikkelmogelijkheden die relevant zijn voor respectievelijk iedere inwoner, bij iemand met dementie in een beginnend stadium en het stadium waarin er meer afhankelijkheid bestaat van zorg en ondersteuning.

3.1. Lokale samenleving

Doelstelling: Het versterken van buurten en gemeenschap

Een vertrouwd dagritme en sociaal contact zijn essentieel voor een gezonde leefstijl en hersenstimulatie. Gaat dat niet op eigen kracht, wordt in de eerste plaats hulp gegeven door naasten; familie, vrienden en/of burens. Als dat niet genoeg is, zijn er welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties.

Maatschappelijke participatie in het geheel is veranderd, waarbij vooral de kwetsbare inwoners negatief geraakt worden als een buurt weinig sociale cohesie heeft. Dat geldt ook voor mensen met dementie en/of hun naasten, die deze sociale cohesie nodig hebben om het zo thuis mogelijk leven mogelijk te maken.

Acties van de gemeente:

- Binnen de gemeentelijke opgaves het perspectief van dementievriendelijkheid benutten bij onderwerpen als Kansrijke buurten, Outreachende teams, Zorg op maat en Zorg en wonen.

Doelstelling: Inwoners worden gestimuleerd tot een gezonde leefstijl.

Het stimuleren van een gezonde leefstijl helpt niet alleen bij het voorkomen of verminderen van obesitas, hart- en vaatziekten en diabetes, maar kan ook het verloop van dementie vertragen^{xxviii}. De gemeente draagt hieraan bij vanuit de Regiovisie Sociaal Domein, het model Positieve Gezondheid en het project Welzijn op Recept.

Acties van de gemeente:

- In 2025 organiseert de gemeente een herinneringenwandeling met daarbij informatie over (aangepast) bewegen. Bij succes wordt dit een jaarlijks evenement.
- De gratis online training Houd je brein gezond van Alzheimer Nederland wordt actief gepromoot via gemeentelijke kanalen.
- De gemeente ondersteunt middels promotie, samenwerking en/of een budget binnen de subsidieregeling sociaal domein initiatieven die bijdragen aan het gevoel van waardevol zijn voor mensen met dementie.

Doelstelling: Inwoners kiezen tijdig voor een levensloopbestendige of dementievriendelijke woning.

Iedereen krijgt vroeg of laat te maken met fysieke beperkingen. De gemeente stimuleert inwoners om tijdig te kiezen voor een levensloopbestendige of dementievriendelijke woning.

Acties van de gemeente:

- Samen met woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties verspreidt de gemeente informatie over geschikte woonvormen.
- In de regionale Woon-Zorgvisie wordt het onderwerp levensloopbestendig en dementievriendelijk wonen verder uitgewerkt.

Doelstelling: Cultuursensitieve aanpak voortzetten en uitbreiden.

Een cultuursensitieve benadering draagt bij aan vroegtijdige herkenning, gelijkwaardige toegang tot ondersteuning, en het voorkomen van sociaal isolement. Daarnaast is cultuur altijd in beweging; elke generatie ontwikkelt weer een eigen verhouding tot zorg, ziekte en (familie)verantwoordelijkheid.

Over dementie bij mensen met een migratieachtergrond wordt steeds meer beschreven^{xxix}. Bij mensen met een migratieachtergrond wordt dementie vaak later gediagnosticeerd. Taalverlies, culturele verschillen en taboes maken hulpverlening complexer. De weg naar hulp, of het nu vanuit de eigen gemeenschap, of bijvoorbeeld zorg- of welzijnsorganisaties of gemeente is, wordt niet altijd gevonden. De gemeente erkent het belang van brugfiguren die verbinding leggen tussen deze inwoners en beschikbare hulp. Dit heeft niet alleen meerwaarde voor mensen met dementie, maar alle inwoners met een hulpvraag die daar de hulpverlening niet direct bij benaderen.

Acties van de gemeente:

- De gemeente zet in op brede beschikbaarheid van informatie en samenwerking met sleutelfiguren uit gemeenschappen om de toegang tot hulp te verbeteren.

Doelstelling: De gemeente stimuleert het benutten van technologische ontwikkelingen in ondersteuning

Het benutten van technologie kan bijdragen aan meer vrijheid en zelfredzaamheid bij dementie, bijvoorbeeld dwaaldetectie, medicijnherinneringen en eenvoudige bediening van apparaten. Dit soort middelen wordt niet altijd ingezet, omdat inwoners terughoudend zijn over de

aanschaffkosten, omdat het onbekend is of dit hulpmiddel in hun situatie helpt of omdat het hulpmiddel goed gebruiken om uitleg of begeleiding vraagt.

Acties van de gemeente:

- Het gebruik van deze hulpmiddelen is mogelijk door doorgaans eigen aanschaf of na vergoeding vanuit de zorgverzekering. Over het bestaan van deze hulpmiddelen en bijvoorbeeld ondersteuning vanuit een ergotherapeut kan de gemeente informatie bieden en doorverwijzen.

Doelstelling: De gemeente versterkt de aanpak huiselijk geweld, (financieel) ouderenmisbruik en mishandeling

De gemeente Den Helder zet actief in op het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld en ouderenmishandeling. Binnen de organisatie is het A-team huiselijk geweld goed bekend. Dit team geeft periodiek voorlichting aan gemeentelijke medewerkers, zodat signalen van mishandeling sneller herkend en opgevolgd kunnen worden.

Recent is binnen de regionale ketensamenwerking rondom mensen met verward en onbegrepen gedrag een presentatie gegeven aan alle betrokken ketenpartners over ouderenmishandeling. Hiermee is het bewustzijn vergroot en zijn de lijnen tussen partners versterkt.

Acties van de gemeente:

- Voortzetten en uitbreiden van voorlichting door het A-team aan gemeentelijke medewerkers en vrijwilligers van het wijkteam.
- Versterken van samenwerking met regionale ketenpartners om ouderenmishandeling snel te signaleren en aan te pakken.
- Versterken van digitale weerbaarheid van senioren.
- Het delen van informatie over hulp en ondersteuning voor slachtoffers.
- Informatie geven aan professionals en vrijwilligers over het herkennen van signalen van financieel misbruik.
- Meldpunt Veilig thuis en de vertrouwenspersoon van banken promoten als meldpunt waar ouderen (of hun omgeving) terecht kunnen bij vermoedens van misbruik.

3.2. Thema informatievoorziening

Ten aanzien van het thema dementie zet de gemeente Den Helder in op toegankelijke en begrijpelijke informatie voor drie doelgroepen:

1. **Inwoners zonder dementie**, met aandacht voor bewustwording, inclusie en het versterken van netwerken.
2. **Inwoners in de beginfase van dementie**, met focus op praktische informatie die lokaal te gebruiken is.
3. **Inwoners in een meer zorgafhankelijke fase**, die behoefte hebben en informatie over regelzaken en mantelzorg en een 'warme' verwijzing naar hulp.

1. Doelstelling voor Inwoners zonder dementie: bewustwording, inclusie en versterken netwerken

De eerder genoemde beleidskaders richten zich op het versterken van eigen regie, veerkracht en aanpassingsvermogen. Inwoners weten zelf wat een gezonde leefstijl voor hen betekent en hoe zij zinvol kunnen participeren. Meer kennis over dementie helpt hen om mensen met dementie beter te begrijpen en te ondersteunen.

Acties van de gemeente:

- Actieve communicatie via gemeentelijke mediakanalen over signalen van dementie, ondersteuning en het doorbreken van stigma.
- Jaarlijkse publieksactiviteit rondom Wereld Alzheimer Dag, met extra aandacht via gemeentelijke kanalen.
- Stimuleren van trainingen voor ondernemers, zorgprofessionals en vrijwilligers via Stichting Geriant en Stichting Alzheimer Nederland.
- Onderzoek naar een informatieplek in de bibliotheek over dementie, in samenwerking met Alzheimer Nederland.
- Neerleggen van informatie over dementie bij ontmoetingsplekken en eerstelijns hulpverlening.
- Bieden van informatie en/of kopij voor ledenkrant van de lokale seniorenbonden.

2. Voor mensen in de beginfase van dementie: praktische informatie

Een diagnose is ingrijpend. In deze fase hebben inwoners vooral behoefte aan praktische, lokale informatie en lichte ondersteuning. Sociale participatie is belangrijk voor het vertragen van het ziektebeeld, maar het netwerk valt vaak juist weg in deze fase.

Acties van de gemeente:

- Ontwikkeling van een toegankelijke dementie-folder met belangrijke informatie over onder andere gezonde leefstijl, toekomstbestendig wonen, lokale organisaties, contactgegevens en tips voor het dagelijks leven. Er zal ook aandacht zijn voor bijzondere ziektebeelden zoals dementie bij Parkinson en jongere mensen.
- Verspreiding van de folder via eerstelijns hulpverlening, ontmoetingsplekken, wijksteunpunten, digitale kanalen en zorg- en welzijnsorganisaties.
- Met de lokale zorg- en welzijnsorganisaties wordt geïnventariseerd of via ontmoetingsplekken meer gedaan kan worden om de drempel naar welzijnsorganisaties te verlagen.

3. Voor mensen in een zorgafhankelijke fase: informatie over regelzaken, mantelzorg en warme verwijzing naar hulp

In deze fase is er behoefte aan duidelijke informatie over hulp, zorg en het organiseren van een steunnetwerk. Cultuursensitieve zorg en toegankelijkheid van informatie zijn hierbij belangrijk.

Acties van de gemeente:

- Gemeentelijke medewerkers met klantcontact volgen in 2025 een training over dementie via Stichting Geriant. Via het interne portaal is verdiepende informatie beschikbaar, inclusief cultuursensitieve modules.

- Evaluatie van het digitale kanaal www.hulpwijzerdenhelder.nl op gebruiksvriendelijkheid, volledigheid en geschiktheid voor diverse doelgroepen, waaronder anderstaligen.
- Onderzoek naar vertaalopties via QR-codes op fysieke documenten en automatische vertaling van digitale informatie.
- Beoordeling en actualisatie van het overzicht van ondersteuningsmogelijkheden voor inwoners en professionals.

3.3. Thema maatwerk

De gemeente Den Helder werkt aan een toekomstbestendige aanpak voor dementie, waarin maatwerk en samenwerking centraal staan. De acties zijn gericht op dezelfde drie doelgroepen:

1. **Inwoners zonder dementie**, met aandacht voor gemeenschapsontwikkeling en inclusie bij hobby- en/of sportverenigingen, en welzijns- en/of zorgorganisaties.
2. **Inwoners in de beginfase van dementie**, met focus op praktische ondersteuning, sociale participatie en behoud van eigen regie.
3. **Inwoners in een meer (zorg)afhankelijke fase**, die behoefte hebben aan gerichte hulp en waarbij inclusie en participatie mogelijk is door ondersteuning.

1. Voor inwoners zonder dementie: gemeenschapsontwikkeling en inclusie

De gemeente anticipeert op een veranderend hulpverleningslandschap en stimuleert vrijwilligers en mantelzorgers om voorbereid te zijn op toenemende zorgbehoefte.

Acties van de gemeente:

- Vanuit het inclusiebeleid wordt ingezet op begrijpelijke communicatie, meertaligheid en het verlagen van drempels voor diverse doelgroepen.
- Actief contact met sleutelfiguren, verenigingen en geloofsgemeenschappen om het gesprek over dementie op een toegankelijke manier te openen.
- Onderzoek via Team Sportservice naar de behoefte van clubs en verenigingen om mensen met dementie in hun netwerk te behouden.
- Stimuleren van sociale participatie via kunst, sport en vrijwilligerswerk.
- Het is bekend dat de ondernemersvereniging aandacht besteedt aan thema's als eenzaamheid, signaleren of gewoon een praatje bij de kassa. Uitvragen bij ondernemers en horeca of zij ondersteuning wensen om bij te dragen aan een dementievriendelijk winkelgebied.

2. Voor mensen in de beginfase van dementie: praktische ondersteuning, participatie en behoud van regie

Met het uitgangspunt zo zelfstandig en zo thuis mogelijk, is het juist in deze fase belangrijk dat inwoners toegang hebben tot passende ondersteuning.

Soms komt in deze fase al zorg, maar vaker is hulp vanuit welzijnsorganisaties toereikend en beter passend bij de hulpvraag. Technologische producten kunnen eveneens ondersteunend zijn en duur maatwerk vermijden of uitstellen.

Acties van de gemeente:

- Deelname aan netwerken zoals het Mantelzorgnetwerk, Dementienetwerk Noord-Holland Noord en de werkgroep voor jonge mensen met dementie.
- Periodieke bijeenkomsten met betrokkenen uit het dementiebeleid, aangevuld met sleutelfiguren en ketenpartners met interesse in de doelgroep.
- Onderzoek naar informatiebehoefte bij eerstelijns hulpverlening, zoals huisartsen en spoedeisende hulp.
- Evaluatie van het aanbod van inloopvoorzieningen en dagbesteding op diversiteit en omvang.
- Verbindingen stimuleren tussen sleutelfiguren en wijksteunpunten.
- Aandacht voor praktische belemmeringen zoals vervoer; input wordt meegenomen in regionale Wmo-vervoerbeleid.
- De gemeente onderzoekt de behoefte en mogelijkheden voor het realiseren van een uitleen/uitprobeerlocatie van technologische hulpmiddelen, zodat meer mensen gestimuleerd worden dit type ondersteuning te benutten.

3. Voor mensen in een zorgafhankelijke fase: gerichte hulp, inclusie en participatie met steun

Wanneer de zorgbehoefte toeneemt, is het belangrijk dat inwoners en hun naasten weten waar ze terecht kunnen. De wijkteams en welzijnsorganisaties spelen hierin een sleutelrol.

Acties van de gemeente:

- Versterken van het netwerk van zorg- en welzijnsorganisaties om de behoefte aan duurder maatwerk te voorkomen of uit te stellen.
- Onderzoek naar de rol van buurthuis kamers en wijkhuizen in het ondersteunen van mensen met dementie.
- Verkenning van hulpvraag op acute respijtzorg, die niet ondergebracht kan worden in WLZ of GGZ.
- Toetsen en verbeteren van dementievriendelijke openbare ruimtes, zoals veilige wandelroutes en duidelijke bewegwijzering. Gemeente, organisaties en sleutelfiguren zijn in samenspraak met elkaar en werken waar mogelijk samen.
- Toetsen of maatwerkproduct begeleiding voldoende en voldoende specialistisch is ingekocht voor de doelgroep.

4. Evaluatie

In 2026 en 2028 voert de gemeente opnieuw een dementiescan uit. Deze scans brengen de resterende en nieuw ontstane ontwikkelmogelijkheden in kaart en bieden inzicht in de voortgang ten opzichte van eerdere resultaten.

Het uitvoeringsplan heeft een looptijd van ruim drie jaar. Aan het einde van deze periode wordt het plan geëvalueerd op basis van de geformuleerde doelstellingen en de uitgevoerde acties. Daarbij wordt gekeken naar wat is gerealiseerd, welke effecten zijn bereikt en waar eventueel bijsturing nodig is.

De uitkomsten van de dementiescans worden teruggekoppeld aan het college en gedeeld met de raad via een raadsinformatiebrief. De evaluatie in 2028 vormt de basis voor besluitvorming over het vervolgbeleid rondom dementie en toekomstige keuzes binnen het sociaal domein.

Hoewel het initiatief is genomen om samen met de regiogemeenten een regionaal plan op te stellen, was een gezamenlijke uitwerking binnen het beoogde tijdpad niet mogelijk. Het huidige uitvoeringsplan kan op termijn dienen als bouwsteen voor een bredere regionale benadering.

Bijlage 1: Dementiescan 2023

Resultaten Dementiescan – gemeente Den Helder

Gesprekspartner: Brenda van der Wal en Annelies van Dorsselaer

Dementiescan gemeente Den Helder op 24-10-2023

Bijlage 2: Schema van thema's met bijbehorende doelstellingen

Thema	Doelstelling	Actie van de gemeente
Lokale samenleving	Versterken buurten en gemeenschap	Dementievriendelijke beleidsvoering blijven stimuleren
		Bij succes in 2025 jaarlijks een beweegevenement
	Stimuleren gezonde leefstijl	Promoten breintrainers via gemeentelijke kanalen
		Ondersteunen initiatieven die voorzien in waardegevoel mensen met dementie
	Stimuleren van kiezen voor passende woonvorm	Informatieverspreiding woonmogelijkheden
		Uitwerken onderwerp in Woon-Zorgvisie
	Cultuursensitieve aanpak voortzetten en uitbreiden.	Informatieverspreiding en samenwerking sleutelfiguren
	Stimuleren gebruik technologische hulpmiddelen	Informatie bieden, doorverwijzen
	Versterking aanpak huiselijk geweld, ouderenmisbruik en -mishandeling	Voortzetten en uitbreiden van voorlichting door het A-team
		Versterken van signalering door samenwerking met (regionale) ketenpartners
		Versterken van digitale weerbaarheid van senioren.
		Delen van informatie over hulp en ondersteuning voor slachtoffers.
		Signalen herkennen financieel misbruik door professionals en vrijwilligers
		Meldpunt Veilig thuis en de vertrouwenspersoon van banken promoten
Informatie voorziening	Gemeenschap: bewustwording, inclusie en versterken netwerken	Actieve communicatie via gemeentelijke mediakanalen
		Jaarlijkse publieksactiviteit rondom Wereld Alzheimer Dag promoten
		Stimuleren van trainingen diverse doelgroepen binnen gemeente
		Informatieplek in de bibliotheek over dementie
		Informatie over dementie bij ontmoetingsplekken en hulpverlening.
		Informatie en/of kopij voor ledenkrant van de seniorenbonden.
	Beginfase van dementie: praktische informatie	Ontwikkeling van een toegankelijke lokale dementie-folder
		Verspreiding van de folder
		Uitwerken link ontmoetingsplekken en welzijnsorganisaties

	Zorgafhankelijke fase: informatie over regelzaken en hulp	Gemeentelijke medewerkers met klantcontact sociaal domein voorzien van basiskennis dementie
		Evaluatie van www.hulpwijzerdenhelder.nl
		Uitwerken vertaalopties fysieke en digitale informatie
		Aanpassing sociale kaart voor mensen met dementie
Thema	Doelstelling	Actie van de gemeente
Maatwerk	Gemeenschap: gemeenschapsontwikkeling en inclusie	Inclusie: taal en cultuurdrempels zo laag mogelijk
		Sleutelfiguren contact voor brede ingang bij doelgroep
		Via Team Sportservice ondersteunen clubs en verenigingen
		Stimuleren van sociale participatie via kunst, sport en vrijwilligerswerk.
		Inventarisatie van ondersteuningsbehoefte ondernemers
	Beginfase van dementie: ondersteuning, participatie en behoud regie	Deelname gemeente aan (boven)regionale netwerken
		bijeenkomsten met netwerk gericht op lokale uitvoering
		Onderzoek informatiebehoefte bij eerstelijns hulpverlening
		Evaluatie van het aanbod van algemene voorzieningen
		Verbindingen stimuleren tussen sleutelfiguren en wijkteams.
	Zorgafhankelijke fase: gerichte hulp, inclusie en participatie met steun	Uitwerken praktische belemmeringen participatie
		Onderzoek naar drempelverlaging technologische hulpmiddelen
		Versterken van het netwerk van zorg- en welzijnsorganisaties
		Onderzoek naar de rol van buurthuis kamers en wijkhuizen
		Verkenning van hulpvraag op acute respijtzorg
		Toetsen van dementievriendelijke openbare ruimtes
		Toetsen of maatwerkproduct begeleiding voldoende is ingekocht

Bronnen

-
- ⁱ [Ministerie van Volksgezondheid en Zorg - Wat zijn de belangrijkste doodsoorzaken?](#)
 - ⁱⁱ [Den Helder in Cijfers - bevolkingscijfers van de gemeente Den Helder](#)
 - ⁱⁱⁱ [Alzheimer Nederland - Prognose dementie tot 2050 per gemeente](#)
 - ^{iv} [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Nationale Dementiestrategie 2021-2030](#)
 - ^v [Alzheimer Nederland - Feiten en cijfers over dementie bij mensen met migratieachtergrond](#)
 - ^{vi} [Gemeentezorgspiegel, geen publiek dashboard](#)
 - ^{vii} [Alzheimer Nederland - Prognose dementie 2025 in Den Helder](#)
 - ^{viii} [Zorgkantoor WLZ, cijfers over 2024 via persoonlijke communicatie gedeeld](#)
 - ^{ix} [VNG - Richtinggevend kader toegang lokale teams en integrale dienstverlening](#)
 - ^x [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en sport - Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg](#)
 - ^{xi} [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Wet maatschappelijke ondersteuning 2015](#)
 - ^{xii} [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Programma Langer Thuis](#)
 - ^{xiii} [Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - Nationale Dementiestrategie 2021-2030](#)
 - ^{xiv} [Rijksoverheid - Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord](#)
 - ^{xv} [Noord-Holland Noord Gezond - Regioplan Noord-Holland Noord](#)
 - ^{xvi} [Noordkop Gezond Voor elkaar - Positief Gezond in Nieuw Den Helder: Samen Werken aan Gezondheid](#)
 - ^{xvii} [De kop4 gemeenten - Samenwerkingsafspraken Integraal Zorgakkoord Regio Noord-Holland Noord](#)
 - ^{xviii} [Gemeente DenHelder - Coalitieakkoord 2022 - 2026 Samenwerken in vertrouwen aan vertrouwen](#)
 - ^{xix} [Gemeente Den Helder - Lokale inclusie agenda 2024-2026](#)
 - ^{xx} [Gemeente Den Helder - Beleidsplan Schulddienstverlening: Op weg naar een schulden vrij bestaan](#)
 - ^{xxi} [Gemeente Den helder - Subsidieregeling sociaal domein Den Helder](#)
 - ^{xxii} [Alzheimer Nederland - Infographic Leven met dementie](#)
 - ^{xxiii} [Gemeente Den helder - nota woonvisie Den Helder](#)
 - ^{xxiv} [Gemeente Den Helder - Lokale inclusie agenda 2024-2026](#)
 - ^{xxv} [Gemeente Den Helder - Startnotitie wijkgericht werken](#)
 - ^{xxvi} [Samen dementievriendelijk - Trainingen](#)
 - ^{xxvii} [Stichting Pelita - Videoleerlijn en e-learning cultuursensitieve zorg](#)
 - ^{xxviii} [Rijksinstituut voor Volksgezondheid - leefstijlfactoren spelen rol bij voorkomen of uitstellen van dementie](#)
 - ^{xxix} [Alzheimer Nederland - Feiten & cijfers over mensen met een migratieachtergrond](#)